

ВИД *ACER NEGUNDO L.* В КУЛЬТУРФІТОЦЕНОЗАХ ПАТ ЦГЗК: МОРФОМЕТРИЧНІ ПОКАЗНИКИ

Е.О.Євтушенко¹, Л.Г.Коваленко²

1 – кандидат біологічних наук, доцент

2 – аспірант кафедри ботаніки та екології

Криворізький державний педагогічний університет

Вступ. Висока концентрація промислових підприємств зумовлює значні рівні забруднення селітебних зон міст. Проблема усунення негативного впливу техногенного навантаження на якість навколишнього середовища є особливо актуальною для території Кривого Рогу, де зосереджені підприємства гірничо-металургійного комплексу (5 гірничо-збагачувальних комбінатів, Криворізький залізрудний комбінат, ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг», інші). Послаблення техногенного навантаження можливе внаслідок створення стійких деревно-чагарникових культурфітоценозів на території та навколо підприємства (санітарно-захисна зона) в тому числі і за участі достатньо поширеного північно-американського інтродуцента *Acer negundo L.* Деревя цього виду мають високі декоративні якості, масивну крону, що здатна виконувати санітарно - гігієнічну роль, адсорбуючи поверхнею листків пил та аерогенні політанти [3].

Мета дослідження - визначення кількісного складу та морфометричних показників клену ясенелистого території ПАТ ЦГЗК

Об'єкт та методи дослідження. Дослідження проводили впродовж вегетаційного сезону 2017 р. в межах промислових

майданчиків ПАТ "Центральний гірничо-збагачувальний комбінат" загальною площею 881,5 га. Маршрутним методом визначали розташування та кількість дерев та їхні морфометричні показники: діаметр стовбура на висоті 1,3 м від кореневої шийки та висоту [2]. Всю сукупність діаметрів поділено на групи з наступним визначенням кількості рослин.

Результати та їх обговорення. *A. negundo* належить до високоінвазійних видів рослин із сильним впливом на довкілля, дуже високим потенціалом до поширення, його важко контролювати, а контроль потребує значних ресурсів і зусиль [1].

У складі деревно-чагарникових рослинних угруповань території ЦГЗК виявлено 3301 рослину клена ясенелистого з діаметром стовбура від 5 см. Діаметр стовбура змінюється від 5 до 90 см. Найчисельнішими є рослини з діаметром стовбура від 14,1 до 22 см, яких виявлено 1512 (45,8% від загальної кількості дерев клену ясенелистого) та рослини з діаметром стовбура 22,1-30 см – 1179 рослин (35,7%). Загальна чисельність рослин Клена ясенелистого з діаметром стовбура від 14,1 до 30 см становить 2691 – 81,5 % від загальної чисельності рослин. Кількість рослин з іншими діаметрами стовбурів є незначною: до 6 см - 0,12%, від 6,1 до 14 см – 10,15%, від 30,1 до 38 см – 5,88%, від 46,1 до 50 см – 0,18% та понад 50 см – 0,51%.

Висота дерев змінюється від 3 до 24 м. Найчисельнішими є дерева з висотою 11 м – 21,5% від загальної кількості. Наступними за чисельністю 13,5% та 13,3% від загальної кількості є дерева з висотою 9 і 10 м відповідно. 12,9 та 10,6% та від загальної кількості становлять дерева з висотою 12 та 8 м. Інші дерева мають висоти нижче 8 м та вище 12 м. Таким чином, 71,95% усіх виявлених дерев мають діапазон висот від 8 до 12 м. Дерев вище 12 м становлять 8,69% від загальної кількості, а нижче 8 – 19,36%.

Висновки. Таким чином, деревно-чагарникові рослинні угруповання території ПАТ ЦГЗК налічують 3301 рослину виду *Acer negundo* L. з діаметром стовбура більше 5 см. Переважають дерева з діаметром стовбура від 14,1 до 30 см та висотою від 8 до 12 м., що становить відповідно 81,5 % та 71,95% від загальної чисельності рослин. Такі морфометричні показники підтверджують самовідновлення та натуралізацію північно-американського інтродуцента (кенофіта) клена ясенелистого в антропогенних

екотопах території ПАТ ЦГЗК (Кривий Ріг).

Список використаної літератури.

1. Вихор Б. І. Клен ясенелистий (*Acer negundo* L.) на Закарпатті: екологія, поширення та вплив на довкілля / Б. І. Вихор, Б. Г. Проць // Біологічні студії. - 2013. - т. 7, № 2. - С. 119-130.
2. Клейн Р.М. Методы исследования растений / Р.М. Клейн, Д.Т. Клейн - М. : Колос, 1974. — 528 с.
3. Поворотня М.М. Еколого-фізіологічний аналіз стійкості видів роду *ACER* у техногенних умовах теплових електростанцій Дніпропетровщини // Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата біологічних наук (03.00.16 – екологія). - Дніпропетровськ . - ДНУ ім.О. Гончара – 2016. - 250 с.